

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

ZLATÉ HORY (k. ú. Zlaté Hory v Jeseníkách, okr. Jeseník)

„Příčná“. Středověk, novověk. Hornický areál. Záchraný výzkum.

Na lokalitě provedla ve druhé polovině roku 2006 Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, záchraný archeologický výzkum v souvislosti s realizací stavby „Zlaté Hory-lanová dráha Zlaté Louky“ v rámci sportovně-rekreačního lyžařského areálu Příčná ve Zlatých Horách, pro stavební objekty FO 01 – lanová dráha a FO 04 – obslužné objekty.

Zkoumaná lokalita, ležící na místě intenzivní středověké a novověké těžby zlata (Večeřová – Večeřa 2002, 24, 41), se nachází na severním svahu Zámeckého vrchu (702,4 m n. m.), pod zříceninou středověkého hradu Edelštejn. Vykácená plocha začíná asi 100 metrů pod vnějším valem hradu a táhne se cca 1300 metrů až k rekreačnímu středisku Bohema, ležícímu u silnice spojující Zlaté Hory s Heřmanovicemi. Nadmořská výška předmětné plochy se pohybuje v intervalu mezi 485–670 m n. m.

Rýžoviště v oblasti Zámeckého potoka patří svojí velikostí (asi 700 m²) k méně rozsáhlým. Souvisí pravděpodobně s jílovišti se spodním či horním přívodem vody, jejichž relikty jsou patrné jak ve střední partii svahu, tak v blízkosti rekreačního zařízení Bohéma, kde plošná těžba zřejmě navazovala na rýžoviště ležící západněji podél Černého potoka (Večeřová-Večeřa 2002, 24). Ve střední části svahu, nad Zámeckým potokem, se rovněž zachovaly pozůstatky několika nad sebou ležících úvozových cest a minimálně jednoho koryta pro přívod vody.

Vlastní terénní část archeologického výzkumu spočívala v realizaci zjišťovacích sond, situovaných ve vybraných místech, v dohledu nad hloubením některých bodových a liniových zemních zásahů stavby a v dokumentaci vybraných částí areálu projektované sjezdovky. Celkem se podařilo zdokumentovat 13 sond. Tyto sondy postihly pozůstatky intenzivní hornické činnosti, čímž výzkum mj. navázal na starší odborné práce o lokalitě (Večeřová – Večeřa 2002). Odkopy v horní části svahu (sondy 02, 04–06) doložily prospekci zlatonosných žil. Minimálně jeden z těchto odkopů snad můžeme podle nálezu hrotu kuše datovat do středověku, pravděpodobně do doby existence hradu Edelštejn (13.–15. století).

Sondy 08 a 10 byly položeny přes kanály přivádějící vodu k jílovištím, sondy 07 a 11 pak přes úvozové cesty táhnoucí se napříč sjezdovkou. Tekoucí voda v sondě 11 vylouhovala v místních sedimentech vysrážené železo, čímž se písek pod komunikacemi zbarvil do červena. Podle RNDr. J. Večeři se však nejednalo o koryta na přívod vody, ta bývala položena spíše horizontálně a s minimálním spádem. Ze sondy 08, která postihla výrazné koryto ve střední části svahu, byly odebrány vzorky na materiálovou analýzu. Sondy 09, 11 a 13 pak postihly hromady hlušiny, tzv. sejpy, vzniklé při těžbě zlatonosných sedimentů.

Vzhledem k časové tísní jsme se snažili zachránit část nálezů povrchovým sběrem za pomoci detektoru kovů. Díky tomu jsme shromáždili početnou kolekci převážně železných předmětů, mezi nimiž vynikají především čtyři hroty do kuše a jedna podkova, rámcově datované do období středověku a související zřejmě s existencí hradu Edelštejn.

Martin Moník, Miroslava Plaštiaková

Literatura

Večeřová, V., Večeřa, J., 2002: *Jesenické zlaté stezky*. Jeseník.

Resumé

In the second half of 2006 a rescue excavation was carried out due to the construction of a ski slope in the vicinity of the town Zlaté Hory. In addition to various pits and mounds related to gold mining and prospecting, at least two hollow ways and one water supplying canal were found and documented. One pit can be dated back to between 13th and 15th century thanks to the find of a iron crossbow bolt. Aided by metal detector, there were found, i.a., four other medieval crossbow bolts and one horseshoe.

ZLÍN (okr. Zlín)

Centrum. Středověk (13. stol.) – novověk (17.–19. stol.). Město, sídliště. Záchraný výzkum.

V průběhu prosince 2006 byl realizován záchraný archeologický výzkum v samotném centru města Zlína mezi náměstím Míru a ulicí Dlouhou, v místech výstavby nového obchodního a nákupního střediska „Zlaté jablko“. Místo naleziště je přesně lokalizováno na ZM 1 : 10 000 (list 25-32-21) od Z. s. č. 15 a 18 mm, od J. s. č. 343 a 345 mm (městské parcely č. 352/1-2,355/5,356/6,263,266,267). Ze západní strany jej ohraničuje plocha náměstí Míru, z východní strany pak linie hlavní severojižní komunikace Zlína, ulice Dlouhé. Dříve v těchto místech byla jak ona zmíněná zástavba východní fronty náměstí, tak – ze strany ulice Dlouhá – původně řadová zástavba nízkých přízemních domků, obrácených štítovou stranou k ose komunikace. Vnitřní prostor byl zastaven společenským objektem bývalého hotelu Záložny, ze strany ulice Dlouhá zde byly nádvorní traktory jednotlivých domů s hospodářským zázemím.

Výzkum proběhl během stavebních prací za krajně nevhodných podmínek. Na východním profilu stavební jámy se podařilo zachytit souvrství, datovatelné od roku 1650 do roku 1849, kdy došlo ke značnému poškození města velkým požárem. Tyto vrstvy překrývaly část polozemnice, z níž byl

Obr. 152. Zlín. Výběr nálezů z obj. č. 503.

Zlín. Auswahl der Funde aus der Grube N. 503.